

Vårbokslut, 2019 Barn- och ungdomsnämnden

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola och grundsärskola för barn i åldern 1-16 år. Verksamheten har i stort löpt på enligt plan under årets fyra första månader och läsåret 2018-2019 avslutas i juni. Planering och arbete pågår för fullt med att organisera verksamheten inför läsåret 2019-2020. Förvaltningen har en fortsatt utmaning i att kunna anpassa organisationen utifrån beslutad omsorgs- och elevpeng.

I förskolan är det som mest barn i verksamheten under slutet av våren, för att vara som lägst i början av höstterminen och succesivt utökas under året. Det är en stor utmaning att kunna hantera volymvariation under året på ett så resurseffektivt sätt som möjligt och med likvärdig kompetens utifrån behörighetskrav och personalbrist. Förskolan har genomfört en anpassning av organisationen utifrån aktuell omsorgs- och elevpeng vilket innebär att fler barn placeras på respektive förskola. Arbete med att förändra förskolans organisation för att skapa fler grupper inom respektive förskola är påbörjat och behöver fortgå, så att barnen får möjlighet att vistas i mindre grupper utifrån små barns behov och skolverkets riktmärke.

I grundskolan pågår fortsatt arbete med att anpassa klassorganisation utifrån elevtal och det finns ett antal skolor som har delningstal som inte är optimala. Det ställer krav på organisation och rektorerna måste utveckla respektive skolas inre organisation utifrån aktuellt elevantal. Det innebär att klasserna varierar i sammansättning och antal elever både inom en skolenhet och mellan skolenheter.

Förvaltningen har tagit fram den årliga lokalförsörjningsplanen och arbete med planering på delområdesnivå är påbörjat. Det finns stora behov av både ny- och ombyggnation för att möta framtida behov och för att nå mer ändamålsenliga lokaler. Ett gemensamt arbete på kommunnivå behövs för att nå en så kostnadseffektiv lokalplanering som möjligt.

Starten för ombyggnation av Noltorpskolan är senarelagd och beräknas komma igång under verksamhetsåret 2019-2020. Paviljonger kommer att sättas upp på skolgården i vilka verksamheten för förskoleklass, fritidshem och grundskola kommer att äga rum under byggnationstiden. Noltorps grundsärskola kommer att, under byggnationstiden, flytta till Ängaboskolan där en del av kommunens grundsärskola finns redan idag, då lokalerna där möjliggör en bättre verksamhet. För att påverka undervisningen så lite som möjligt kommer flytten till de nya lokalerna på Ängaboskolan att ske till terminsstart hösten 2019. Lokalförutsättningar finns utifrån att två förskoleavdelningar placerade i Ängaboskolans lokaler tidigare har avvecklats. Herrgårdens förskola färdigställs under våren och möter upp tidigare minskat antal förskoleplatser i område Ängabo. På Ängaboskolan behöver en viss omlokalisering av kommunövergripande SU-grupp, förskoleklass och fritidshem göras för att nyttja lokalerna effektivt ur ett helhetsperspektiv.

Huvudmän för förskoleklass, grundskolan och gymnasieskolan ska aktivt verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter, genom planering, resursfördelning och informationsinsatser och vid strategisk planering av nya skolor. Regeringen föreslog, under föregående mandatperiod, en särskild utredare för ökad likvärdighet. Skolkommissionen föreslår i slutbetänkandet en nationell strategi för att skapa ett robust skolsystem med utvecklingskraft och stärkt likvärdighet. Förslagen ska gynna samtliga elever och målet är att

alla elever ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Detta ska förbättra skolresultaten och ge samtliga elever mer likvärdiga förutsättningar. Strategin innefattar förutom åtgärder för minskad skolsegregation också ett ökat nationellt ansvar för skolans finansiering. Genomförandet av Skolkommisionens strategi kräver åtgärder av olika aktörer på både kort och lång sikt. Regeringen har påbörjat genomförandet genom förstärkning av den statliga finansieringen av skolan i form av statsbidrag för likvärdig skola. Lagstiftaren påtalar att det är huvudmannen som har huvudansvaret utifrån kommunens förutsättningar och fortsatt arbete med att utveckla grundskolan behöver göras utifrån både den nationella strategin och lokala förutsättningar.

I förskolan kommer en reviderad läroplanen, Lpfö18, att börja gälla från och med 1 juli 2019. I läroplanen förtydligas förskolans roll som det första steget i barnens utbildning, innehåll tydliggörs för att öka kvalitén i undervisningen i förskolan och därmed förskolans kvalitet och måluppfyllelse. I läroplanen förtydligas personalens olika roller, förskollärarens särskilda ansvar stärks vilket ställer ytterligare krav i arbetet med utveckling av förskolans organisation. Då läroplanen tydliggör att förskolan är början av ett sammanhållet skolsystem kommer förskolechef att kallas rektor.

Från och med den 1 juli 2019 införs krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. För att nå god kompetens och likvärdighet med behöriga lärare i fritidshem i respektive verksamhet ställs krav på organisation och förvaltningsgemensam personalplanering.

I grundskolan kommer läroplanen att ändras från och med den 1 juli 2019. Ändringarnas syfte är att skapa en trygg lärmiljö som främjar studiero. I läroplanen förtydligas rektorns ansvar gällande trygghet och studiero. Läroplanen kompletteras också så att den markerar att elever ska visa respekt för, och hänsyn mot, skolans personal och andra elever. Vikten av att eleven, genom egen ansträngning och delaktighet, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö betonas också. Ändringarna ställer ytterligare krav på aktivt arbete med trygghet och studiero samt förebyggande, främjande samt åtgärdande arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Regeringen har beslutat om att utöka antalet timmar i matematik med 105 h för skolår 7-9 och idrott och hälsa med 100 h för skolår 7-9 från och med 1 juli 2019. Samtidigt minskar den garanterade undervisningstiden i elevens val med 205 h. Detta kommer att utöka behov av matematiklärare och lärare i idrott och hälsa. Ändringarna ställer ytterligare krav på arbetet med utveckling av grundskolornas inre organisation och arbetssätt.

Obligatorisk PRAO har införts i skolår 8 och skolår 9 vilket organiseras i samarbete med arbetsmarknadsenheten och Kultur- och utbildningsförvaltningen.

Regeringen har beslutat om nationella målsättningar för höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet inom det svenska skolväsendet. De nationella målsättningarna har tagits fram utifrån 2015 års Skolkommisionens förslag och ska gälla från den 1 juli 2019. Härigenom ska skolans huvudmän följa upp samma mål och det ska rensas bland lokala mål som ibland kan medföra en oklar och dubbel styrning. Det innebär att det systematiska kvalitetsarbetet ska ses över under 2019 så snart de nationella delmålen har tagits fram. Barn- och ungdomsnämndens systematiska kvalitetsarbete kommer att utvecklas med tydliga och tidiga kunskapsutvärderingar som en del i att möta alla barn och elever utifrån individuella behov. Kvalitetsarbetet ska också synliggöra och följa upp förskolans och skolans arbete med att utveckla undervisningen och skapa tillgängliga lärmiljöer för alla barn. Ytterligare områden som ska följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet är bl.a. arbetet med att minska ogiltig frånvaro och sena ankomster samt arbetet med att motverka diskriminering och kränkande behandling. Det systematiska

kvalitetsarbetet ska utgöra ett stöd för rektor att utveckla ett tydligt ledarskap med fokus på förbättrad kvalitet och ökad måluppfyllelse.

Arbetet med att utveckla förskolan och skolans digitalisering fortsätter. Inför verksamhetsåret 2018-2019 beslutade barn- och ungdomsnämnden att byta till chromebook för pedagoger i grundskolan, för att ge förutsättningar för digitaliserad undervisning samt för att ge förutsättningar för fler lärverktyg i verksamheten. Personalverktyg har införts i förskolan vilket möjliggör ett utvecklat arbets sätt och ett verksamhetsnära systematiskt kvalitetsarbete.

I mars 2019 överlämnades en nationella handlingsplan för digitalisering av skolväsendet till regeringen. Målet är att skapa förutsättningar för skolväsendets huvudmän att nå målen i den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet. I handlingsplanen redovisas områden inom ramen för huvudmannens formella ansvar och åtaganden som bidrar till att utveckla verksamheten genom att ta vara på den potential som digitaliseringen erbjuder. Förändringsprocesser utgående från digitalisering behöver utgöra en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet.

För att nå målen i den nationella digitaliseringsstrategin samt kommunens digitala målbild behövs ett långsiktigt åtagande gällande prioritering och finansiering liksom tillräcklig organisatorisk kapacitet och tillgång till pedagogisk och teknisk support. Resurser behöver också avsättas för kompetensutveckling och förvaltning av den digitala miljön.

Två nationella prov, uppsatsskrivning i svenska och engelska i skolår 9, har genomförts i likhet med Skolverkets krav. Elever som behöver kan också erbjudas att svara på frågorna i övriga nationella prov via det digitala provsystemet Dugga. Skolår 7-9 har tillgång till Dugga vilket även kan användas för andra bedömningstillfällen. Under maj 2019 kommer även skolår 4-6 få tillgång till Dugga vilket innebär möjlighet att genomföra nästa läsårs digitala prov i enlighet med vad Skolverket kräver.

Det råder fortsatt brist på behöriga förskollärare, fritidspedagoger och lärare, vilket medför en stor utmaning i att forma en väl fungerande inre organisation i både förskola, fritidshem, grundskola och grundsärskola. Nya och andra yrkeskategorier måste rekryteras och enheterna måste kunna anpassas utifrån lokala behov och förutsättningar. Barn- och ungdomsnämndens största svårighet och utmaning är att forma en likvärdig utbildning i samtliga förskolor och grundskolor. Både vad gäller tillgång till behöriga pedagoger, barn- och elevhälsa samt skolledare. Det märks tydligt att det är en lärarbrist i Sverige. Ökad personalrörlighet och kompetensbrist påverkar verksamheten negativt och det är tydligast i de verksamheterna som ligger utanför tätorten med sämre kollektivtrafik men det är många enheter som påverkas. Det finns ett stort antal vakanta tjänster och rekrytering pågår för fullt. Det finns många faktorer som påverkar attraktionskraften för förskola och skola i Alingsås kommun. Lärarlöner, såväl ingångslön som löneutveckling generellt och löneutveckling för särskilt skickliga lärare lyfts fram. Därtill kommer arbetsmiljö och förutsättningar såsom förutsättningar kring barn- och elevgruppers storlek, möjlighet till att arbeta kollegialt och i arbetsslag, fri pedagogisk måltid och tillgång till lärverktyg. Arbetet med Alingsås kommun som ett attraktiv arbetsgivare måste fortsätta.

Enligt beslut i KS ska nämnderna löpande rapportera sin plan och sitt arbete med demokratifrågor och arbetet ska återrapporteras vår-, delår- och årsbokslut. Barn- och ungdomsnämndens demokratiarbete utgår ifrån statlig styrning och förutom att varje barn och elev ges möjlighet till delaktighet i sitt lärande finns barnråd, elevråd, matråd och forum för samverkan i förskola och grundskola för vårdnadshavare. Det finns därmed etablerade forum i verksamheten, som fortsätter att utvecklas.

Åtaganden

Nämndens åtaganden sträcker sig över planperioden men ska vara möjliga att följa upp löpande tillsammans med relevanta nyckeltal. Prognos för nämndens åtaganden görs utifrån följande klassificering:

- Åtagandet bedöms genomföras under 2019
- Åtagandet bedöms ej genomföras under 2019

Prioriterat mål: **Mål 1 I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande**

Indikator: 1.2 Andelen elever som är trygga i skolan ska öka.
Åtagande: Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att öka andelen trygga elever. ●

- *Samtliga skolor har påbörjat arbete med att utveckla ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbete och arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Elevhälsans personal är viktiga aktörer för att öka andelen trygga elever och under våren har denna personalkategori utökats med stöd av riktat kommunbidrag och statsbidrag likvärdig skola.*

Prioriterat mål: **Mål 4 I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning**

Indikator: 4.4 Avvikelsen mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska. ●

Åtagande: Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att minska avvikelsen mellan nettokostnader och referenskostnader.

- *Förskolan har genomfört en anpassning av organisationen utifrån aktuell omsorgsavgift vilket innebär att fler barn placeras på respektive förskola och att ett antal små förskolor har avvecklats. Nettokostnad och referenskostnad redovisas till hösten.*

Prioriterat mål: **Mål 5 I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet**

Indikator: 5.1 Medborgarnas upplevelse av kommunens bemötande och tillgänglighet ska förbättras.
5.3 Nöjd-medarbetar-index ska höjas.
5.4 Sjukfrånvaron i kommunen ska minska.
5.5 Andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon och får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.
5.6 Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar ska öka.

Åtagande: Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att utveckla Arena för lärande för förskolan. ●

- *Arena för lärande implementeras i förskolan from 1 juni. Vårdnadshavare får information under maj månad. Personal får utbildning under juni månad.*

Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att minska arbetsbelastningen för lärare inom förskola/skola. ●

- *Förvaltningen har initierat ett partsgemensamt arbete med organisatorisk och social arbetsmiljö utifrån HÖK18 och handlingsplan utifrån medarbetarenkät. Samtliga förskolor och skolor fortsätter att utveckla inre organisation samt renodla och tydliggöra roller och uppdrag. Nya befattningar är under utredning såsom förskoleassistent och pedagogista i förskolan och exempelvis lärarassistenter i grundskolan. Frågor som bemanningsplanering, schemaläggning och arbetstid är centrala.*

Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att minska sjuktalet. ●

- *Förvaltningen har startat upp utvecklingsarbete gällande rehabilitering utifrån rutinen Från Frisk till Frisk. Förskolechefer medverkar i samverkansprojekt mellan kommunen, vårdcentralerna i Alingsås samt Försäkringskassan för att stärka och samverka i rehabiliteringsarbetet vid längre sjukfrånvaro. Arbetet med att utveckla inre organisation i förskola och skola och partsgemensamt arbetsmiljöarbete ska också ses som delar i att minska sjukfrånvaron.*

Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att se över rutiner för hur verksamheten hanterar inkommande samtal och e-post. ●

- *Arbete är påbörjat utifrån den kommungemensamma IT-och informationssäkerheten.*

Prioriterat mål:

Mål 8 I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk framtid

Indikator:

- 8.1 Föräldrarnas nöjdhet med sitt barns förskola/skola ska förbättras.
- 8.2 Andelen elever som är nöjda med sin skolmiljö och undervisning ska öka.
- 8.3 Andelen elever i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan ska öka.

Åtagande:

Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att ta fram en vision för framtida skolorganisation, som ska ge förutsättningar för en samlad och likvärdig skolgång. ●

- *Förvaltningsledningen ska under året arbeta fram en vision för framtida skolorganisation, som ska ge förutsättningar för en samlad och likvärdig skolgång. Byggnation och lokalförutsättningar ska utgå från ramprogram för förskola och skola. Lokaler, organisation, förhållningssätt och metoder ska främja tillgängliga lärmiljöer för alla barn och elever.*

Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att öka måluppfyllelsen i samtliga skolformer. ●

- *Samtliga förskolor och skolor ska utveckla undervisningen och det förebyggande och främjande arbetet, genom att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla barn och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas för att utgöra ett stöd för rektor att utveckla ett tydligt ledarskap med fokus på förbättrad kvalitet och ökad måluppfyllelse.*

Prioriterat mål: **Mål 12 I Alingsås minskar vi vår miljöpåverkan genom energieffektiv omställning**

Indikator: 12.3 Andel ekologisk mat i kommunal verksamhet ska öka.
Åtagande: Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att i samråd med leverantör öka andelen ekologisk mat. ●

- *Arbete pågår tillsammans med ISS för att hitta förutsättningar inom ramen för pågående avtal.*

Uppdrag

Prognos per helår ska göras utifrån följande:

- Uppdraget bedöms genomföras under 2019
- Uppdraget bedöms ej genomföras under 2019

I beslutad flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun har kommunfullmäktige beslutat om följande riktade uppdrag till barn- och ungdomsnämnden:

- Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att i dialog med matleverantören öka andelen närproducerade livsmedel i kommunens välfärdsverksamheter. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att inom partnering utöka andelen närproducerade livsmedel.
  - *Arbete pågår tillsammans med ISS för att hitta förutsättningar inom ramen för pågående avtal.*
- Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att ytterligare förstärka insatserna för barn i tidiga åldrar samt barn med särskilda behov. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig fortsätta att utveckla organisation för att stärka barn- och elevhälsoteam som arbetar tillsammans för barn och elever och utveckla förebyggande och tidiga insatser. Elevhälsan utökas ytterligare inför läsåret 2019-2020 med 10,85 aa genom både riktat kommunbidrag och utökat statsbidrag för likvärdig skola.
  - *Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla det främjande och förebyggande arbetet i elevhälsoteamen. Utökning av elevhälsans personal genom både riktat kommunbidrag och utökat statsbidrag för likvärdig skola är utförd. Förvaltningen ingår i närvårdssamverkan Lerum-Alingsås: SAMLA med fokus på tidig upptäckt och att säkerställa tidiga och samordnade insatser.*

- Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att vidta åtgärder för att minska arbetsbelastningen hos lärare för att frigöra mer tid för undervisningen. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att utveckla organisation för att stärka styrning och ledning och att ge förskolechefer och rektorer en större möjlighet att styra och organisera förskolans och skolans inre organisation utifrån enhetens förutsättningar. Arbetet med att se över effektiv schemaläggning och tidsanvändning behöver intensifieras, utifrån enhetens behov och förutsättningar, samt att arbeta med digitaliseringens möjligheter för minskad arbetsbelastning. Arbetet med optimerad bemanning, fler yrkeskategorier i verksamheten och att renodla uppdrag kommer att fortsätta under året.
    - *Förvaltningen har initierat partsgemensamt arbete för att förbättra organisatorisk och social arbetsmiljö utifrån HÖK18 och handlingsplan från medarbetarenkät. Samtliga förskolor och skolor fortsätter att utveckla inre organisation samt renodla och tydliggöra roller och uppdrag. Nya befattningar är under utredning så som förskoleassistent och pedagogista i förskolan och exempelvis lärarassistenter i grundskolan. Frågor om bemanningsplanering, schemaläggning och arbetstid är centrala. Ett närvarosystem, Planering förskola, används för att mäta barnens faktiska närvaro som underlag för planering av personalens schema. Unikum, digitalt dokumentationssystem införs även i förskola för att underlätta arbetet för personalen genom att använda samma system i ett 1-16 perspektiv. Även dokumentation gällande åtgärdsprogram flyttas till Unikum, vilket underlättar administrationen för lärarna.*
- Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att inrätta en gemensam webbportal för köerna till alla kommunala skolor samt friskolor i kommunen. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att utreda tekniska möjligheter för en gemensam webbportal, samt erbjuda fristående skolor att ingå i gemensam webbportal.
    - *Gemensam webbportal i enklare utförande kan genomföras omgående. Fristående skolor är ännu inte tillfrågade.*
- Barn- och ungdomsnämnden ges i uppdrag att minska barngrupperna i förskolan. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att, med stöd av riktat kommunbidrag, forma mindre barngrupper i riktning mot skolverkets rekommendationer för barngruppernas storlek med fokus på de yngsta barnen.
    - *Samtliga förskolechefer arbetar gemensamt för att organisera förskolan annorlunda och skapa förutsättningar för minskade barngrupper. Arbetet utgår ifrån barnens behov och verksamhetens bästa. Befattningar, roller, kompetensförsörjning och bemanningsoptimering är centrala frågor i arbetet.*

Kommunfullmäktige beslutade också i flerårsstrategi 2019-2021 om ett antal uppdrag till samtliga nämnder. Följande uppdrag berör barn- och ungdomsnämnden:

- Samtliga nämnder får i uppdrag att fler personer med lönestöd ska anställas i den kommunala organisationen samt följa upp utfallet årligen. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden planerar att anställa 10 personer med lönestöd i verksamheten.
  - *Arbetet har inte påbörjats. Anställning med lönestöd i förskola och i fritidshem, som en del i att utveckla arbetet med flerspråkiga barns språkutveckling samt ur ett integrationsperspektiv, kan utredas.*

- Samtliga nämnder får i uppdrag att öka extern medfinansiering, exempelvis från EU, om det inte medför bestående kostnader. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att bevaka de projekt som Göteborgsregionen (GR) erbjuder, söka medel från Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) och Skolverkets riktade statsbidrag.
  - *Förvaltningen söker och tar del av Skolverkets riktade statsbidrag för berörda verksamheter.*

- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att se över sin verksamhet ur ett integrationsperspektiv i syfte att föreslå lämpliga insatser i kommunens samlade integrationsarbete. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att se över verksamheten ur ett integrationsperspektiv och föreslå lämpliga insatser.
  - *Planera nybyggnation av förskolor strategiskt geografiskt och planmässigt ur ett integrationsperspektiv.*
  - *Anställa flerspråkig personal i förskola och i fritidshem som en del i att utveckla arbetet med flerspråkiga barns språkutveckling samt ur ett integrationsperspektiv.*
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att inom BUS-samverkan genomföra integrationsfrämjande insatser.
  - *Insatser kommer att ske genom samverkan mellan Socialförvaltningen och Barn- och ungdomsförvaltningen genom BUS och SamTidigt.*

- Samtliga nämnder får i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att aktivt verka för genomförande av flerårsstrategins utpekade vilja.
  - *Förvaltningen arbetar med att verkställa åtaganden och uppdrag, som följs upp i vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut.*

- Samtliga nämnder får i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att se över möjligheter till att reducera central administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar.
  - *Arbete med att fördela om uppdrag mellan funktioner är påbörjat.*
  - *PRAO organiseras i samarbete med arbetsmarknadsenheten och Kultur- och utbildningsförvaltningen.*

- Samtliga nämnder får i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden åtar sig att arbeta vidare med att utveckla former för delaktighet och inflytande i verksamheten genom att utveckla barnråd, elevråd och forum för samverkan med vårdnadshavare i enlighet med skollagen.
  - *I förskolan implementeras ny plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen har tagits fram i samverkan med vårdnadshavare. Arbetet kommer att vidareutvecklas för att innefatta även skolan. Förskolan har utvecklat arbetet med barns inflytande enligt läroplan. Arbetet kommer att följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet. I verksamheten finns barnråd, elevråd och forum för samverkan med vårdnadshavare i enlighet med skollagen.*

- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att ta fram förslag till ytterligare digitala lösningar inom verksamheten för att minska administration, samt att fortsätta implementering av Planering förskola i verksamheten, utveckla Arenan för lärande, samt att närvarosystemet Skola24 även ska användas i alla fritidshem.
  - *Planering förskola används dels för att registrera barnens planerade närvaro men även för att följa och ta fram statistik om barnens faktiska närvaro och därmed möjligheten att planera personalens schema utifrån barnens behov. Arena för lärande kopplas samman med förskolan och vårdnadshavare kan utföra alla sina ärenden i samma arena som skolan. Närvarosystemet Skola24 har implementerats i samtliga fritidshem.*

- Kultur – och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheterna för ett utökat samarbete mellan Sollebrunn skola och Bjärkehallen, bland annat genom att se över möjligheterna till en gemensam vaktmästartjänst. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att utreda möjligheter för utökat samarbete mellan Sollebrunns skola och Bjärkehallen.

- *Förvaltningarna har påbörjat samverkan kring rutiner för underhåll av Bjärkehallen.*
- Kommunstyrelsen får tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden samt barn- och ungdomsnämnden i uppdrag att ta fram en plan för säker och trygg skolväg. Uppdraget kommer att kunna slutföras per 2019-12-31. ●
  - Barn- och ungdomsnämnden kommer att tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden ta fram en plan för säker och trygg skolväg.
- *Arbete enligt uppdrag har inte påbörjats. Tjänstemän på förvaltningarna har sedan flera år tillbaka ett välfungerande samarbete för säker och trygg skolväg.*

Intern kontroll

Beslutade internkontrollpunkter bedöms utifrån följande:

- Kontrollen genomfördes utan anmärkning/med acceptabel anmärkning
- Kontrollen genomfördes med anmärkning

Under året är samtliga processer under bevakning och arbete är påbörjat för att minska risker. Arbete med att implementera internkontrollen hos medarbetare görs genom att informera cheferna i förvaltningen om att riskerna finns och att de är under uppsikt. Denna information görs i samband med genomgång av flerårsstrategi. Nämnden är informerad om riskerna och beslutade punkter av internkontroll vid flerårsstrategi samt tre bokslut per år.

Processer:

- digitala lärverktyg, förvaltningen har påbörjat arbete med att möta upp nationell handlingsplan för digitalisering. ●
- information och riktlinjer, arbete är påbörjat. ●
- brandskyddsutbildning, varje chef ser till att personalen genomgår utbildning. ●
- hjärt- och lungräddning, varje chef har uppsikt över att förvaltningens HLR-instruktörer utbildar personalen. ●
- ökad timplan i ämnet matematik, schema läggs inför kommande läsår. ●
- ökad timplan i ämnet idrott, schema läggs inför kommande läsår. ●

Omedelbar åtgärd

Enligt risk-väsentlighetsanalysen är personal- och kompetensbrist den största risken i verksamheten. Arbete är påbörjat med att öka grundbemanning och därmed öka antalet tillsvidareanställningar. I samverkan med Kommunal pågår arbete för att erbjuda heltidsanställningar. Arbete utifrån förvaltningsgemensam personalplanering innebär att intern rörlighet möjliggörs, vilket kan bidra till bibehållen kompetens.

Det är fortsatt många skolledare som går rektorsutbildningen och fler skolledare kommer att påbörja rektorsutbildningen inför hösten 2019. Arbete med att stärka upp ledarskap fortsätter under året. Genom statsbidrag för likvärdig skola utökas elevhälsa samt stöd till skolledare i det systematiska kvalitetsarbetet.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Verksamhetens intäkter	113 970	40 481	116 566	2 596	35 960	4 521
Personalkostnader	-552 788	-200 868	-555 496	-2 708	-193 806	-7 062
Lokalhyror	-113 645	-37 064	-113 645	0	-40 528	3 464
Köp av tjänster	-249 349	-80 835	-249 527	-178	-77 937	-2 898
Övriga kostnader	-20 834	-4 807	-20 544	290	-4 822	15
Verksamhetens kostnader	-936 616	-323 574	-939 212	-2 596	-317 093	-6 481
Verksamhetens nettokostnader	-822 646	-283 093	-822 646	0	-281 133	-1 960
Kommunbidrag	822 646	274 216	822 646	0	268 270	5 946
				0		
Årets resultat	0	-8 877	0	0	-12 863	3 986

Årsprognos

Årsprognosen per april 2019 för det ekonomiska resultatet är beräknad som budgeterat resultat, det vill säga ett nollresultat. Prognosen skiljer sig mellan de olika verksamheterna och därmed bedömer förvaltningen att det behövs fortsatt arbete med att anpassa organisationen, utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar. Förskole- och skolenheterna har olika förutsättningar bland annat utifrån antal barn- och elever i verksamheterna.

Nedan följer en översiktlig beskrivning av det prognosticerade ekonomiska resultatet per huvudverksamhet.

Politisk verksamhet -127 tkr
Högre arvode än budgeterat.

Förskola + 5 585 tkr
Antal barn i förskola är lägre under våren mot planerat vilket gör att personalkostnad är lägre under våren. Från juni månad är föräldrintäkten höjd i och med enhetstaxa men det är totalt en lägre intäkt jämfört mot budget på grund av färre barn. Färre antal barn beror både på lägre inflyttningsgrad och att antalet barn från andra kommuner är färre än planerat. Kostnadsfördelningen för lokalhyra är lägre än planerat för förskola.

Pedagogisk omsorg + 710 tkr
Antal barn i pedagogisk omsorg är lägre under våren mot planerat vilket gör att både föräldrintäkt och personalkostnad är lägre under våren.

Förskoleklass – 588 tkr
Under våren är det fler elever mot planerat i förskoleklass. Det är fler elever i denna ålder som flyttar in till kommunen. Personalkostnad har ökat på grund av fler elever.

Grundskola – 7 040 tkr

Personalkostnad för grundskola är högre mot budget. Det är några skolor som fortsatt måste arbeta med att få ekonomi i balans och som har lämnat ekonomisk handlingsplan. Både intäkt och personalkostnad har ökat på grund av att nämnden erhöll flyktingbidrag 1 600 tkr enligt beslut i KF. Kostnadsfördelningen för lokalhyra är högre än planerat för grundskola.

Grundsärskola – 836 tkr

Under året kommer det två elever mer än planerat till grundsärskolan. Personalkostnaderna är beräknade att öka på grund av fler elever. Kostnadsfördelningen för lokalhyra är högre än planerat för grundsärskola.

Fritidshem +2 296 tkr

I budget var statsbidrag för fritidshemsatsning inte med på grund av att skolverket signalerade ett avslut läsåret 2018-2019. I prognosen är statsbidraget med och enheterna har inte mött upp med personalkostnad. Kostnadsfördelningen för lokalhyra är lägre än planerat för fritidshem.

Kost +/-0 tkr

Ingen förväntad avvikelse.

Kostnader och intäkter per huvudverksamhet

Belopp i mnkr	Budget 2019	Prognos 2019	Avvikelse
Kostnader			
Politisk verksamhet	-908	-1 035	-127
Förskola	-316 588	-310 336	6 252
Pedagogisk omsorg	-4 835	-4 050	785
Förskoleklass	-26 376	-27 114	-738
Grundskola	-482 944	-491 974	-9 031
Grundsärskola	-23 623	-24 525	-902
Fritidshem	-80 604	-79 440	1 163
Kost	-738	-738	0
Summa	-936 615	-939 212	-2 597
Intäkter			
Politisk verksamhet	0	0	0
Förskola	35 852	35 186	-667
Pedagogisk omsorg	821	746	-75
Förskoleklass	1 787	1 937	149
Grundskola	53 767	55 757	1 990
Grundsärskola	1 001	1 066	65
Fritidshem	20 003	21 136	1 133
Kost	738	738	0
<i>Kommunbidrag</i>	822 646	822 646	
Summa	936 616	939 212	2 596
Netto	0	0	0

Planeringsunderlag – barn och elever

	budget	prognos	avvikelse
	2019	2019	2019
Förskola	2 249	2 214	-35
Pedagogisk omsorg	44	47	3
Förskoleklass	497	507	10
Grundskola åk 1-9	4 602	4 602	0
Grundsärskola	46	48	2
Fritidshem	2 161	2 161	0

Prognos antal barn och elever

Antalet barn i förskolan är 35 färre än planerat antal. Minskningen beror på att det inte är lika mycket inflyttning av barn i förskoleåldern som planerat. Jämfört med samma period förra året har antalet barn i förskolan ökat totalt. Antalet barn i fristående förskolor har ökat med 21% medan i kommunens förskolor har antalet barn minskat med 3 %. De fristående förskolornas utökning motsvarar förskolans totala volymökning.

I pedagogisk omsorg minskar antalet barn i kommunal verksamhet medan i fristående är det något fler än planerat.

Det är fler elever i förskoleklass jämfört med planerat antal. Detta på grund av inflyttning i framförallt Noltorpsområdet.

Grundsärskolan har tagit emot ytterligare två elever mot planerat.

Vårbokslut

Vårbokslut 2019 visar ett resultat på – 8 877 tkr (jfr – 12 863 tkr 2018).

Av resultatet är 21 291 tkr den uppbokade semesterskulden, personalkostnad som genereras under året av samtliga månadsanställda och betalas ut när personalen har semester, framförallt under semesterlönemånaderna juni-augusti. Utan semesterlöneskulden är nämndens vårbokslut 12 314 tkr. Skillnaden mellan vårbokslut (utan semesterlöneskuld) och prognos per april är 12 314 tkr. Att prognosen är sämre än vårbokslut beror på höstens högre lokalhyror på grund av hyreshöjande åtgärder, löneökningar och personalanpassningar till höstens volymökningar i skolan.

Personalkostnaderna har ökat med 7 062 tkr vid jämförelse mellan vårbokslut 2018 och 2019. Det är, med hänsyn tagen till löneökningen, en ökning av personalkostnaderna mellan åren 2018 och 2019 med 1 200 tkr. Personalkostnaderna utgör en högre andel av kommunbidraget detta år jämfört med samma period förra. Det är fler anställda i skolorna medan antalet anställda är lägre i förskolor jämfört med förra året. Statsbidraget för likvärdig skola med 3 630 tkr för januari till april har ökat både intäkt och personalkostnad.

Lokalhyrorna är lägre mot föregående år på grund av minskade lokalhyror. Förutom lokalanpassningar är det inte planerat några större om- och nybyggnationer under året.

Pågående är förskolan Herrgården som är om- och utbyggd till sommaren samt Noltorpsskolan som startar ombyggnation under hösten.

Vårbokslutet visar på att det är en balans i kostnader för fristående verksamheter (köpta tjänster). Budgeten har anpassats efter den förändrade barn- och elevstrukturen mellan kommunal och fristående verksamhet. Det är fler barn i fristående förskola jämfört med samma period föregående år, vilket gör att kostnad för köpta tjänster ökar.

År 2019 har inletts ekonomiskt stabilt. Anpassningar till omsorgs- och elevpeng har genomförts eller planeras att genomföras inför hösten.

Investeringar

Tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018	Differens 2018/2019
Reinvestering				0		0
Inventarier skola	2 000	485	2 000	0	520	-35
Inventarier förskola	800	111	800	0	85	26
Arbetsmiljö	300		300	0	28	-28
Kostenheten	150	62	150	0		62
Anpassningsinvestering				0		0
Inventarier skola	400		400	0		0
Inventarier förskola	200		200	0		0
Ombyggnation	100		100	0		0
Kostenheten	150		150	0		0
Totalt utgifter	4 100	658	4 100	0	633	25

Investeringar är planerade under året och kommer inte att avvika i prognosen. Skillnaden mellan år 2018 och 2019 är liten och investeringsplanen i barn- och ungdomsnämndens verksamheter är att merparten av investeringar görs under senare delen av året.

Barn- och ungdomsnämnden är i behov av ökade investeringsmedel under år 2019. Utökat behov kommer av att Noltorpsskolan behöver flytta in i paviljonger under pågående läsår samt att grundsärskolan på Noltorpsskolan flyttar till lokaler på Ängaboskolan inför läsårsstart. Utökade investeringsmedel uppskattas vara 1 000 tkr. Det är framför allt möbler till klassrum och nya takliftar till grundsärskolans elever.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare	Medelålder	Månadsavlönad
					Sysselsättningsgrad (snitt)
AID-struktur	1 197	1 217	1 153	46	95%
<i>Administration</i>	80	81	76	51	94%
Handlägg- och administratörsarbete	37	37	34	50	93%
Ledningsarbete	43	44	42	51	95%
<i>Kultur turism och fritidsarbete</i>	57	57	54	44	95%
Bibliotekarie, biblioteksass	1	1	1	61	100%
Fritidsledare	56	56	53	44	95%
<i>Skol- och barnomsorgsarbete</i>	1 008	1 021	969	46	95%
Barnskötare	158	158	151	45	96%
Dagbarnvårdare	5	5	5	37	100%
Elevassistent	109	109	100	40	92%
Lärare i fritidshem	49	49	46	45	94%
Förskollärare	275	275	263	47	96%
Grundskolelärare	302	302	290	47	96%
Övrigt lärararbete	103	103	95	52	93%
Övrigt skol-/förskolearbete	20	20	19	39	92%
<i>Socialt och kurativt arbete</i>	19	19	18	42	94%
<i>Teknikarbete</i>	20	20	20	49	99%
Hantverkararbete m m	17	17	17	51	99%
Köks- och måltidsarbete	3	3	3	39	100%
<i>Vård- och omsorgsarbete m m</i>	19	19	16	51	85%
Rehabilitering och förebyggande arbete	1	1	1	37	75%
Sjuksköterska	12	12	10	55	87%
Övrigt vård omsorgsarbete	6	6	5	45	83%

Antal årsarbetare är 52 färre än samma period föregående år. Det är framförallt färre förskollärare och barnskötare. Det beror på att det är färre barn i förskolan samt på att anpassningar är genomförda utifrån beslutad omsorgspeng. Minskningen av antal årsarbetare är både tillsvidareanställd och visstidsanställd personal.

Det är fortsatt mycket svårt att rekrytera personal med tillräcklig kompetens. Förvaltningen anställer, vid behov, personal utan behörighet, utbildning och rätt kompetens på visstid medan fortsatt rekrytering pågår.

För att möta framtida kompetensbehov deltar förvaltningen aktivt i GR-gemensamma branschråd för förskola respektive grundskola. Branschråden arbetar med förslag till nya befattningar samt kompetenshöjande insatser för att dels behålla personal samt att locka nya grupper till verksamheterna.

Förväntad effekt är en kompetent organisation med möjlighet att kunna rekrytera rätt kompetens för framtiden.

Andel timavlönade

Antal timavlönade 2019 har ökat med 8 % jämfört med år 2018. Det är timavlönade i grundskola som har ökat medan timavlönade i förskola har minskat. Fördelningen kan relateras till samma fördelning av hur sjukfrånvaron har sett ut mellan verksamheterna förskola och skola. Andelen timavlönade av total arbetad tid har ökat något (0,6 procentenheter). Fyllnadstid är lägre medan övertid har ökat år 2019.

Arbetsmiljö

Genomförda aktiviteter i enlighet med förvaltningens handlingsplan för minskad arbetsbelastning enligt nedan. Ytterligare aktiviteter är planerade för respektive område.

Bemanningsplanering

Påbörjat förändring vad gäller grundbemanning och schemaläggning på enheterna utifrån verksamhetens behov. Förväntas ge effekt på bland annat vikarieanskaffning och arbetsmiljö på sikt. Inom verksamhetsområde förskola har planeringsverktyget "Planering förskola" införts.

Arbetstid och schema

Inom verksamhetsområde förskola har mötesstruktur och innehåll setts över i syfte att skapa forum som bidrar till att tydliggöra och utveckla arbetsätt.

Roller och tydlighet

Medarbetaröverenskommelser (MÖK) har införts för lärare, förskollärare och elevhälsan för att tydliggöra roller och uppdrag.

Nya befattningar

Studiepedagoger i syfte att avlasta lärarna har anställts på Gustav Adolfsskolan.

Organisation och tillgängliga lärmiljöer

Förändrad organisering kring barn- och elevhälsans resurser. Specialpedagoger ingår från januari i förskolans och skolans inre organisation. Förstärkning av skolsköterska och kuratorer har genomförts.

Rehabilitering

Förskolechefer medverkar i samverkansprojekt mellan kommunen, vårdcentralerna i Alingsås samt Försäkringskassan för att stärka och samverka i rehabiliteringsarbetet vid längre sjukfrånvaro. Förvaltningen stärker cheferna i rehabilitering genom utbildning i "Från Frisk till Frisk och "rehabronder".

Arbetsskador och tillbud

Jämfört med samma period föregående år har fler rapporterat tillbud i verksamheten. Ett återkommande tillbud som rapporteras är avslag på vikarier. Arbetet med ökad grundbemanning syftar bland annat till att minska behovet av vikarier och därmed förebygga avslag på vikarier.

Arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd kan ibland innebära utmanande situationer som leder till tillbud. Organisation, förhållningssätt och metoder behöver utvecklas för att bättre möta alla barn och elever. Ett väl fungerande arbete minskar förekomsten av den här typen av tillbud.

Åtgärder som genomförts i samband med anmälningar är bland annat samtalsstöd och vägledning individuellt samt i grupp.

Utbildning kring tillbud och skador har utförts i samband med det systematiska arbetsmiljöarbetet, chefsintroduktionen. Uppföljningar av tillbud och skador sker återkommande på FSG.

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	201801-201804	201901-201904	Differens 2018-2019
Tillbud	83	109	+26
Arbetsskador	27	34	+7

Sjukfrånvaro¹

Akkumulerat resultat vald månad april gällande sjukfrånvaro är 8,55 %. Det ackumulerade resultatet samma tidsperiod 2018 var 8,86 % vilket visar på en minskning av sjukfrånvaron. I förskolan har sjukfrånvaron minskat medan den har ökat i grundskolan. Sjukfrånvaron är som högst i februari och mars. I april är sjukfrånvaron betydligt lägre. Trenden är liknande jämfört med förra året.

Fördelning mellan olika yrkeskategorier är relativt jämn gällande sjukfrånvaro våren 2019. Det är fortsatt högre sjukfrånvaro för yrkeskategorier i förskolan.

Under åtagande om att minska sjuktalen finns redovisat pågående åtgärder.

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2018	2019	Differens 2018-2019
1-14 dagar	3,65	3,15	-0,5
1-59 dagar	4,56	4,44	-0,12
> 60 dagar	4,37	4,19	-0,18
< 29 år	9,11	5,70	-3,41
30-39 år	6,30	8,39	2,09
40-49 år	8,41	8,57	0,16
50-55 år	9,43	8,16	-1,27
> 56 år	10,71	9,96	-0,75
Kvinnor	9,22	8,68	-0,54
Män	6,98	7,93	0,95
Totalt	8,86	8,55	-0,31

Kommentar till skillnad vårbokslut 2018:s redovisade sjukfrånvaro:

I vårbokslut 2018 redovisades ackumulerad sjukfrånvaron till 6,37%. Denna siffra är inget som finns att hämta i något system från perioden. Därför har förvaltningen valt att hämta den information som finns i kommunens system för aktuell period, även om det inte överensstämmer med dokument vårbokslut 2018.

¹Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Sammanfattande analys vårbokslut

Arbetet med att fullgöra åtaganden och uppdrag löper på enligt plan, förändringar kan ske utifrån aviserade statsbidrag och förändrade förutsättningar vilket barn- och ungdomsnämnden får återkomma till i delårsbokslut.

För 2019 prognostiserar barn- och ungdomsnämnden en årsprognos per april med 0 som budgeterat resultat. Arbeta med att anpassa organisationen inför höstterminen pågår för fullt. Det är färre tillsvidareanställda och visstidsanställda i kommunen, då det är en större andel barn och elever i fristående verksamhet. Organisationen har justerats utifrån antal barn och elever i kommunal verksamhet.

Personalförsörjningen är en fortsatt stor utmaning och arbete utifrån åtagande och uppdrag behöver fullföljas för att forma en likvärdig förskola och skola med som erbjuder bästa möjliga förutsättningar för samtliga barn och elever.

Åtagandet kring framtida förskole- och skolorganisation behöver lyftas i ett kommunövergripande perspektiv för att nå en så kostnadseffektiv lokalplanering som möjligt. Strategisk lokalplanering, med utgångspunkt i lokalförsörjningsplan och ramprogram, behövs för att skapa likvärdighet. Verksamheten behöver färre och större enheter, för att nå ökad kvalitet och högre måluppfyllelse samt nå en likvärdig förskola och skola och en ökad allsidig social sammansättning.